

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Політична географія»

«Освітня програма Географія
Спеціальність 106 Географія
Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри географії та природознавства
Протокол № 1 від “15” вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політична географія
Викладач (-і)	доцент Сливка Роман Радославович
Контактний телефон викладача	+38050 374 55 75
E-mail викладача	roman.slyvka@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибірковий
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год., з них: 16 год. лекційних і 14 год. семінарських занять, 60 год. самостійна робота, вид контролю – екзамен.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Щотижня
2. Анотація до курсу	
<p>Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Політична географія» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія» від 2017 р. Політична географія – одна із складових суспільної географії. Вона вивчає територіальну організацію політичного життя суспільства. У процесі навчання студенти будуть мати змогу ознайомитися із політичною картою світу та її структурними елементами. Детально проаналізовано категорію «політико-географічне положення» держави. Основним об'єктом дослідження є держави та інші територіально-політичні утворення світу. Значна увага приділяється державним кордонам. Із сучасних підходів проаналізовано роль і значення міжнародних організацій в політичному і економічному житті світу.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета – ознайомлення з основними закономірностями, поняттями і категоріями політичної географії, формування у студентів просторової уяви про стан і розвиток політичної карти світу та АТУ України.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оволодіння теоретичними знаннями з дисципліни; – вивчення основних елементів політичної карти світу; – оволодіння методами аналізу політико-географічних баз даних; – здобуття навичок самостійного країнознавчого дослідження; – встановлення основних трендів ПГ процесів в Україні і світі. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p>	

знати: формування і сучасний стан політичної карти світу, політико-територіальні особливості функціонування держави, форми держави, елементи політичної карти світу, найвпливовіші міжнародні організації, глобальні проблеми сучасності, основи електоральної географії та геополітики.

вміти: системою понять і категорій політичної географії, визначати політико-географічне і геополітичне положення держави, оцінювати просторовий розвиток політичних процесів і явищ, застосовувати свої знання у практиці викладання географії в школі, створювати політико-географічні картосхеми і моделі, користуватись країнознавчою літературою та іншими джерелами інформації.

4. Компетентності

- Набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування знань з природничих дисциплін та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті;

- Здатність аналізувати географічні об'єкти та феномени як природного походження, так і технічні та техногенні, з погляду фундаментальних науково-географічних підходів і знань, а також на основі відповідних картографічних та геоінформаційних методів;

- Здатність оцінювати порядок величини і знаходити відповідні рішення із чітким визначенням припущень та використанням спеціальних та граничних випадків;

- Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів;

- Здатність описати широке коло географічних об'єктів та явищ, починаючи від глобальних та закінчуючи процесами, що відбуваються на мікрорівні (фацій, елементарних суспільно-географічних систем);

5. Результати навчання

- Знання основних категорій і концепцій фізичної та суспільної географії;

- Вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та професійних інтересів;

- Здатність організовувати пошук методів за зразком або алгоритмом при розв'язанні розрахункових географічних задач;

- Готовність до роботи з науковою і методичною літературою, картографічними матеріалами та іншими джерелами інформації.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 3 кред., 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
8	106 Географія	4	вибірковий	
Тематика курсу				
Тема, план	Форма заняття	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Теоретико-методологічні засади політичної географії. 1. Об'єкт, предмет політичної географії. 2. Визначення політичної географії. 3. Територіальна організація політичного життя. 4. Функції політичної географії. 5. Актуальні напрями і завдання політико-географічних досліджень. 6. Структура політичної географії.	Лекція/сем. заняття	2	4	Згідно розкладу
Тема 2. Історія політико-географічної думки 1. Протонауковий період. 2. Квазінауковий період. 3. Науковий період першої половини ХХ століття.	Лекція/сем. заняття	4	2	Згідно розкладу
Тема 3. Сучасна політична географія. 1. Політична географія в 1950-х - початку 1970-х років: застій і пошуки шляхів відновлення. 2. «Нова» політична географія: джерела, проблематика, теорія.	Лекція/сем. заняття	2	4	Згідно розкладу
Тема 4. Головні поняття політичної карти світу. Політична карта світу та її структура. 1. Держава – головне поняття політичної карти. 2. Політико-територіальні утворення. 3. Спірні території.	Лекція/сем. заняття	2	4	Згідно розкладу
Тема 5. Політичний поділ Світового океану, повітряного і космічного просторів. 1. Значення Світового океану у системі міжнародних відносин. 2. Уявлення про світовий океан і його складові частини. 3. Політичний поділ повітряного та космічного простору.	Лекція/сем. заняття	2	2	Згідно розкладу

Тема 6. Наукові поняття політико-географічне положення і геополітичне положення. 1. Поняття ППП. 2. Поняття ГПП. 3. ГПП України.	Лекція/сем. заняття	2	4	Згідно розкладу
Тема 7. Міжнародні організації. 1. Поняття «Міжнародна організація». 2. Основні етапи становлення й розвитку системи міжнародних організацій. 3. Типологія МО.	Лекція/сем. заняття	2	4	Згідно розкладу
Тема 8. Українські політико-географічні ідеї ХХ ст. 1. Політико-географічні погляди С. Рудницького. 2. Внесок Ю. Липи у розвиток політичної географії. 3. Внесок В. Кубійовича у становлення вітчизняної політичної географії. 4. Сучасний розвиток політичної географії в Україні.	Лекція/сем. заняття	2	4	Згідно розкладу

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, індивідуальних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінки у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи. Модульний контроль (сума балів за окремий змістовий модуль) проводиться (виставляється) на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), самостійно
-----------------------------------	---

	<p>опрацьовувати тексти, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння публічно чи письмово подати певний матеріал. Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі екзамену. Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Підсумкова письмова робота виконується у формі тестових завдань з вибором правильної відповіді. Кількість тестових завдань – 50.</p>
Семінарські заняття	<p>Семінарські заняття вимагають від студентів дотримання певного рівня відповіді, яка передбачає як опору на лекційний матеріал, так і використання рекомендованої літератури та інших додаткових джерел інформації.</p> <p>При оцінюванні відповідей враховується також рівень теоретичної підготовки, розуміння причинно-наслідкових зв'язків, володіння понятійним апаратом.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він за змістові модулі набрав сумарно 25 балів і вище. Студент не допускається до складання екзамену, якщо впродовж</p>

	<p>семестру він за змістові модулі набрав менше 25 балів. У цьому випадку студенту у відомості робиться запис «не допущений» і виставляється набрана кількість балів. Допускається, як виняток, з дозволу декана факультету за заявою, погодженою з відповідною кафедрою, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі. Напередодні екзамену викладач подає доповідну декану про недопуск студентів академічної групи (груп). Відмітка про недопуск у відомості робиться при наявності розпорядження декана.</p>
<p>Підсумковий контроль, форма</p>	<p>Залік в кінці семестру, комбінований</p>
<p>Програмові вимоги для складання заліку з дисципліни</p>	<p>https://d-learn.pnu.edu.ua/</p>
<p style="text-align: center;">8. Політика курсу</p>	
<p>Протягом семестру для перевірки знань студентів та контролю за самостійною роботою студента застосовують письмові роботи, підготовка презентацій та оцінки за виконані індивідуальні завдання. Проміжний контроль включає проведення контрольних завдань. Максимальний бал, який студент може отримати за всіма видами контролю – 100 балів, він складається із проміжних модулів (з врахуванням оцінок за лабораторні роботи) та підсумкового модуля. Студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю. Вважається шахрайством копіювання іншого тесту, підглядання в роботу іншого студента, списування, використання підручника, зошита чи мобільного телефону під час написання модульної, підсумкової роботи чи захисту лабораторної роботи, використання шпаргалок, дозволяти іншим копіювати вашу роботу. У кінці семестру підраховується рейтинг за поточними видами контролю і підраховується загальний рейтинг, який переводиться в оцінку у відповідності до шкали оцінювання.</p>	
<p style="text-align: center;">Політика щодо академічної доброчесності</p>	

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf>

Політика щодо перекладання змістових модулів та оскарження оцінювання

Ліквідація академічної заборгованості, перекладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasylia-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

1. Безега, Т.М. (2012) Українсько-румунські територіальні суперечності: історичний аналіз та сучасний стан. Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Історія», вип. 29, С. 36 – 42.
2. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна та соціальна географія

світу: Посібник. – К.: Академія, 2003. – 688с.

3. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академія, 2005. – 704 с.

4. Блій Г. де, Муллер Пітер Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ «Україна» О.Шаблія. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.

5. Гольцов А.Г. Геополітика та політична географія. Підручник / А.Г. Гольцов. – К., 2012. – 416 с.

6. «Група інформаційний спротив» Вторгнення в Україну: Хроніка російської агресії в Україну. – К., 2016. – 240 с.

7. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348с.

8. Дністрянський М.С. Україна в політико-географічному вимірі. – Львів. 2000.

9. Дорош, С. (2017). Україна проти змін гирла Дунаю Румунією. Взято з https://www.bbc.com/ukrainian/ukraine/2010/07/100717_azarov_romania_oh

10. Економічна і соціальна географія світу: Навч. посібник / За ред. Кузика С.П. – Львів: Світ, 2005. – 672 с.

11. Жупанський Я.І. Історія географії в Україні: Посібник, 2006. – 275 с.

12. Колосов В.А. Геополитика й политическая география / Владимир Александрович Колосов, Николай Семенович Мироненко. – М., 2002. – 479 с.

13. Країнознавство: основи теорії: навч. посіб. для студ. геогр. спец. вищ. навч. закл. / Б.П. Яценко, В.К.Бабарицька. – К.: Либідь, 2009. – 312 с.

14. Кузишин А. Суспільно-географічний аналіз електорального поля західноукраїнського регіону / А. Кузишин // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. – 2019. – Т. 47. – Випуск 2. – С. 59-66.

15. Математико-картографічне моделювання електоральної ситуації в Україні / Д. О. Ляшенко, В. В. Путренко // Часопис картографії. - 2011. - Вип. 2. - С. 86-95.

16. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин: Підручник / Маркіян Зеновійович Мальський, Михайло Миколайович Мацяк. – К.: Знання, 2007. – 461 с.

17. Масляк П.О. Країнознавство: Підручник. – К., 2007.

18. Міжнародні організації: Навчальний посібник/ За ред. О.С. Кучика. – К., 2005.

19. Політична географія і геополітика: Навч. посібник / Б.П.Яценко, В.І. Стафійчук та ін. – К.: Либідь, 2007. – 255 с.

20. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.Бабкіної, В.Горбатенка. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2001.

21. Рудницький С.Л. Чому ми хочемо самостійної України ? / Упор., передмова О.І. Шаблія. – Львів: Світ, 1994. – 416 с.

22. Сливка Р. Політична географія: Методичні рекомендації для студентів / Р.Сливка, І.Зактуїнська. - Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. – 72 с.

23. Сливка Р. Територіально-політичний конфлікт у Донбасі: погляд з позиції постмодерного підходу в географії // Географія та туризм. – 2015. – №32. – С. 146–160.

24. Сливка Р.Р. Вплив природних умов і змін довкілля на територіально-політичні конфлікти / Р.Р. Сливка // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія географічні науки. – 2018. – № 8. – С. 119-128.

25. Сливка Р.Р. Вразливість півостровів щодо прояву територіально-політичних конфліктів / Р.Р. Сливка // Часопис соціально-економічної географії. – 2019. – Том. 27. – С. 70-76.

26. Трохимчук С.В., Федунь О.В. Політична географія світу: Навч. посіб. – К., 2007.

27. Шаблій О. Суспільна географія: теорія, історія, країнознавчі студії. — Львів:

Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001.

28. Шаблій О. Основи загальної суспільної географії. Підручник Львів. нац. ун-ту. — Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003.

29. Otok S. Geografia polityczna. Geopolityka – panstwo – ekopolityka. Wydanie szoste / Stanislaw Otok. – Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2001.

30. Slyvka R. Preconditions for Conflicts in Donbass and the Crimea: Similar and Diverse Features / R.Slyvka // Minorities in the borderlands and on the fringes of countries (edited by Marek Sobczyński and Marek Barwiński), Region and Regionalism. Łódź, Opole, 2017. – No. 13 vol. 1. – P. 187-224.

31. Staudenmaier, R. (2018). Belgium and Netherlands swap land in the New Year. Retrived from <http://www.dw.com/en/belgium-and-netherlands-swap-land-in-the-new-year/a-41988494>

32. Storey D. Political Geography / D. Storey // International Encyclopedia of Human Geography in 12 volumes / [Editors-in-Chief Rob Kitchin, and Nigel Thrift]. – Amsterdam: Elsevier, 2009. – Vol.8. – 2009. – P. 243-253.

Викладач:

Сливка Р.Р.